

Hostes vingueren que del franquisme ens tragueren

Hi ha el perill que acabi essent un tòpic de tant com s'ha repetit, però no és cap *boutade* afirmar que, pel que fa als hàbits, als costums, a les relacions humanes i a la mentalitat, el turisme va ser més decisiu per superar el franquisme i la repressió moral que imperava encara en els anys seixanta que no pas tants partits polítics i tantes reunions clandestines, tant de marxisme a tantes parròquies i facultats, tantes vagues i tants de manifestos. La roba escassa va començar a guanyar la partida al vestit llarg en aquesta època, el cosmopolitisme va derrotar el tancament de mires, l'oci i fins i tot el plaer van anar deixant de ser vistos com dos pecats o com dos problemes. Van créixer els cabells dels homes i, sobretot, les dones van deixar de ser mestresses de casa. Això ha estat decisiu. Transcendental. Res no ha estat igual. Res ja no serà com abans.

És veritat, si es vol, que antifranquisme i turisme no van ser ben bé dos fenòmens antagònics: és tan cert, però, com que, durant uns anys, un i altre van ignorar-se com si visquessin en dos mons diferents. En molts sentits, hi vivien. La costa amb les discoteques i els locals nocturns per als més frívols; les biblioteques, les facultats i els mitjans de comunicació per als més conscienciats, tal com es deia aleshores. Potser tot això va ser perquè molts dels valors que hi havia en el rerefons de l'antifranquisme eren més oposats a la desídia desinhibida i alegre amb què s'associava el turisme que no a alguns dels valors religiosos o morals. Es venia d'un món en blanc i negre. Els colors, com els matisos o com la llibertat, espantaven fins i tot molts partidaris de la democràcia. Potser tot això també va ser perquè, durant un temps, el règim franquista va aconseguir presentar com un èxit econòmic seu l'allau de turistes que estiu rere estiu varen començar a emplenar les nostres costes i les nostres platges. No podem pas dir que no hi reeixís. Si més no, en part.

Però hauria pogut fer alguna altra cosa la dictadura del general Franco? I, en cas que ho hagués intentat, hauria pogut aturar cap dels canvis que van arribar amb el turisme en els anys seixanta? Tampoc no ho van aconseguir altres dictadures no gaires anys més tard. El fet és, doncs, que, com si fos un convidat no esperat, el turisme va arribar a casa nostra i va contribuir decisivament a canviar-ho pràcticament tot. Primer, a la costa. Més tard, a les ciutats. Com tants altres cops, Catalunya uns passos per davant d'Espanya. Hostes vingueren que del franquisme ens tragueren. O que ens hi van ajudar. *Welcome*.

Presentem en aquest número un dossier que possiblement ja hauríem hagut de publicar fa temps. Coordinat per Xavier Castellón, la quarantena de planes i la desena llarga d'articles que en formen part són indispensables per poder configurar el mapa del lleure i de l'oci a les nostres comarques cap a finals del segle passat. Comparat amb altres mapes, com el de la industrialització o com el de la producció agrícola, per posar dos exemples, l'hem vist publicat ben poques vegades. Potser mai. Alguna cosa, doncs, va trencar-se entre les velles sales de ball i els envelats dels anys cinquanta i les discoteques i els locals nocturns de cinc, de deu o de quinze o de vint anys més tard. Les comarques de Girona també hi van ser, començant, com ja és ben sabut, per les poblacions de la costa. I el turisme i l'anomenada indústria de l'oci va ser també un dels motors econòmics més importants d'aquells anys. Ho ha continuat essent fins avui. També ara, quan potser tot just comencem a sortir de l'última crisi. I ha arribat terra endins. I també a ciutats com Girona i com Barcelona.

>> Infografia
de Pep Caballé.